

 Sotsiaaldemokraadid

Igaüks loeb!

**KAIDO
PALU:**

Räpina
probleemiks
on elanike arvu
vähenemine.
lk 6

**VIRGE
MASTIK:**

Räpina
vajab ausat
ja õiglast
juhtimist
lk 7

Kanepi valla-
vanema kandidaat

155

**Aigi Salundi-
Galitsin**

Põlva valla-
vanema kandidaat

225

Maris Neeno

Räpina valla-
vanema kandidaat

101

Diana Salf

Kolm valda – üks Põlvamaa

Lahenda
RISTSÕNA ja
võida reis!

Igaüks loeb!

Lauri Läänemets
Sotsiaaldemokraatide esimees

Hea Eesti inimene, ära lase ennast taaskord petta. Paljud erakonnad lubavad neil valimistel kättemaksu valitsusele, kuid mitte lahendusi ja vastutust tuleviku eest.

Tugevat majandust ei ehita Euroopa suurima ebavõrdsusega, jõuetus riigis.

Ebavõrdsus lõhub ühtsust

Eestis kuulub 10%-le inimestest 59% varadest. Vaid paarikümne aastaga oleme jõudnud varanduslikus ebavõrdsuses Euroopa tippu. See tähendab, et peredel napib toidu- ja laste huviharidusraha. Samas kasvavad riigikaitse kulutused miljardi euro võrra. Ära usu neid, kes lubavad samal ajal suurendada riigi kulusid ja vähendada maksutulud! See on samasugune vale, nagu oli kurikuulus „Lugege mu huultelt“.

Kasvav ebavõrdsus pole ainult õigluse küsimus, vaid ka majandusprobleem – kui meie inimesed ei jaksa osta kohalikku kaupa ja teenust, siis on meie ettevõtjatel vähem raha ka tootearenduseks ning ekspordiks. Liiga suur ebavõrdsus teeb lõpuks kõik vaeseks, eriti väikelinnades ja maapiirkondades.

Õiglase koormus

Peame muutma maksusüsteemi nii, et rikkamad panustaksid rohkem ja keskmise pere koormus väheneks. Selleks vajab Eesti peresid säästvat, aga riigieelarvet täitvat astmelist tulumaksu. Nii on riigieelarves raha riigikaitse, hariduse ja arstiabi jaoks, samas on ka Eesti peredel raha, et osta Eesti ettevõtja teenuseid ning kaupu.

Koormuse õiglasemaks jaotamiseks algatasid sotsiaaldemokraadid Riigikogus ka seaduseelnõu toiduainete käibemaksu vähendamiseks 9%-le.

Head avalikud teenused

Sotsiaaldemokraadid seisavad selle eest, et põhiteenuseid näiteks hariduses, tervishoius ja sotsiaalhoolekandes ei kärbitaks. Nende teenuste pakkumise vähendamine tähendab inimeste omaosaluse suurenemist. See on aga sisult sama keskklassi ja vähem teenivate inimeste maksukoormuse suurendamisega, sest jätab vähem raha kätte. Tulumaksu langetamisest tuleneva paarikümneeurose võidu rõõm kaob kiiresti, kui pere peab lapse huvihariduse eest kuus 25 eurot rohkem maksma. Samuti tervishoius – paremerakondade lubatud eraraha kaasamine tähendab tegelikult lihtsalt patsiendi suuremat rahalist panust. Sa ei võida, kui pead 10 000 eurose operatsiooni eest maksma 10% omaosalust.

Miks valida sotsiaaldemokraadid?

Igas külas, alevikus ja linnas võiks olla võimalik mitte ainult elada, vaid teenida väarikat palka ning pensioni. Riigi õhukeseks lihvimine seda aga ei võimalda. Tee kohalikel valimistel otsus siinses ajalehes esile toodud sotsiaaldemokraadist kandidaadid kasuks. Hooliv kohalik võim on tugev alus võimuvahetuseks ka riigis.

Eesti kaitsetahe on tugev, kui igaüks tuleb toime. Iga pere, iga linn ja maapiirkond. Iga Eesti inimene. Sest – igaüks loeb!

Diana Salf:

ettevõtlus hoiab elu maal – vald peab olema partner

101
Diana Salf
EMÜ lektor,
ettevõtja

Kuuleme tihti lugusid sellest, kuidas maalt pärit noored lähuvad õppima suurde linna ning sealt tagasi pigem ei tulla. Ka mina käisin suures linnas koolis – keskkoolis ja ülikoolis, aga maalt, oma kodust ära ei läinud. Miks? Sest mulle meeldib siin, teatav rahu ja vaikus, samas kõik vajalik on võrdlemisi ligidal. Siin on minu kodu ja juured. Head sõbrad naljatavad alati, et ma elan „tundras“, vanajumala enda selja taga, seitsme maa ja mere taga.

Mul on praegu võimalus elada maal, sest olen ise endale tööandja. Ettevõtja. Juht. Uhke tiitel, kus heakskiitu ja tunnustust varjutavad tihtipeale näpuga näitamine, vähesed unetunnid ning suur vastutuse ja kohustusekoorem. Selle kõigega võib kaasneda (üldjuhul kaasneki) stress, ebakindlus, läbipõlemine, koormus vaimsele tervisele ja eraelule. Asjad, millest ei räägita või ei taheta rääkida. Ettevõtjad on tugevad isiksused, seda eriti maapiirkonnas, kus tarbijad on hinnatundlikumad, logistikakulud suuremad ja valikuvõimalused mõnevõrra piiratud ning kasuks tuleb leidlikkus.

Sellele vaatamata on minu tutvusringkonnas üha rohkem inimesi, kes võtavad suuna tagasi maale, juurte juurde. Seda tihtipeale just siis, kui lisandumas perre laps ning soovitakse kõige pisematele head kasvu- ning elukeskkonda. Elu üheks ümberkorralduse aluseks on hästi tasustatud töökohad lapsevanematele. Teinekord alustatakse põhitöö kõrvalt ettevõtlusega lootuses, et ühel päeval saab sellest põhitöö.

Minul on olnud õnn, et olen näinud ja õppinud ettevõtlust ning selle olemust oma vanematelt,

õppinud nende vigadest ning teinud ise vigu, millest õppida. Kõigil kahjuks nii ei vea. Tuleb võtta ette teekond nullist ja leida üles kõik endale vajalikud õppetunnid. On neid, kes saavad väga ilusti hakkama ning ka neid, kes peavad tõdema, et midagi jäi vajaka. Siinkohal võiks olla oluline roll kohalikul omavalitsusel.

Kohalik omavalitsus peab aru saama maapiirkonna ettevõtluse olulisusest. Ühelt poolt tähendab see maksude laekumist valla eelarvesse, teisalt aga seda, et ettevõtlus ja elanikkonna arv on tugevas korrelatsioonis. Seetõttu on kohaliku omavalituse üks ülesanne toetada oma piirkonna ettevõtlikke inimesi. Seda on võimalik teha mitmel moel – luua vallavalitsusse töökoht, mille ülesandeks on ettevõtetega suhtlemine, nende nõustamine erinevates küsimustes ning olla lüli kahe organisatsiooni jaoks. Sättida üheks prioriteediks valla asjaajamistes ettevõtlusega seotud toimingud, näiteks ehituslubade jms väljastamine; valla hallatavates väljaannetes ettevõtete tutvustamine; toetusmeetme sisse viimine.

Iga väiksegi samm võib avaldada küllaltki suurt mõju piirkonna ettevõtetele. Otsese mõjuga on näiteks ettevõtetele suunatud

CV

- Sünniaeg: 1. november 1993
- Sündinud ja elanud Põlvamaal
- Omandanud Eesti Maaülikoolis bakalaureuse- ja magistrakraadi põllumajandussaaduste tootmise ja turustamise erialal
- Ettevõtja, põllunaine, ema
- Kohaliku elu eestvedaja, kes väärtustab elamist maapiirkonnas
- Külalislektor Eesti Maaülikoolis
- Töötanud rahvusvahelistes kontsernides
- Osalenud mitmete komisjonide töös
- Eest vedanud hulgaliselt erinevaid projekte
- Juhtinud organisatsioone ja vabavahendusi
- Räpina vallavolikogu liige ning revisjonikomisjoni esimees
- Huvialadeks reisimine, male, muusika ning aiandus

toetus, mis on erinevates valdades näidanud positiivset tulemust. Teinekord väga hea õmbleja, veebidisainer, käsitöö tegija, torumees või aednik vajab väikest abi, et soetada endale näiteks arvuti, mõni programm, järelhaagis või seade oma töö tegemiseks.

Loodan siiralt, et kohalikud omavalitsused hakkavad väga oluliste teemade nagu hariduse, huvihariduse, sotsiaalhoolekandeteenuse ja teede korrashoiu kõrval nägema ka ettevõtete, ettevõtluse ning ettevõtlike vallakodanike olulisust vallale.

Daniil Johanson: kuidas teha Räpina vallast tõeliselt hea kodukoht?

Enamikule Räpina inimestest olen tuttav tänu kohalikule arvutipoele. Teen seal südamega tööd klienditeenindajana, mis lahutamatu osana sisaldab inimeste aitamist. Just see on õpetanud mind märkama inimeste muresid ja osutama reaalset abi.

Aja möödudes hakkas minu fookus IT-alastelt muredelt nihkuma suuremate probleemidele. Muutusin ühiskondlikult aktiivsemaks, alustades tööd ka kodukoha kooli õpilasesinduses ja jätkates noortevolikogus. Esialgu esindasin vaid õpilaste ja noorte huve, kuid hiljem jõudsin kindlale seisukohale, et ühes viisakas vallas peab olema tagatud heaolu igale kodanikule, olenemata vanusest. Vaid iga elaniku arvestav omavalitsus saab olla tõeliselt hea kodukoht.

Heaolu algab aga valitsemise läbipaistvusest ja avatusest. Inimestel on põhiseadusest tulenev õigus jälgida vallavalitsuse ja volikogu tööd. Seejuures peavad volikogu istungid olema järelvaadatavad, kuna kirjalikud protokollid ei anna täielikku ülevaadet ja dokumentiregister pole kasutajasõbralik. Oluline valitsemise aspekt on

104

Daniil Johanson
Juhiabi,
Tehnikamarket

eelarve, mis tuleb tõlkida inimkeelde. Arusaadav eelarve annab inimestele ülevaate sellest, kuhu vald nende raha kulutab.

Suurt tähtsust omab ka hariduse kättesaadavus. Gümnaasiumiharidus peab olema omandatav Räpina vallast lahkumata. Kodulähedane haridus motiveerib noori jääma kauemaks koduvalda ja säästab vanemate rahakotti, kes ei pea saatma last elama teise linna.

Volikogu töö olgu avalik ning valla eelarve inimestele arusaadav.

Rääkimata sellest, et suurtes gümnaasiumides on märgatavalt suurem konkurents.

Ei saa jätta mainimata ka jätta vallaga suhtlemise aspekti. On

ilmne, et inimeste heaolu nimel peab selle tegema võimalikult kergeks. Kõikvõimalikud avalduste blanketid peavad olema veebist kiiresti kättesaadavad ja täidetavad. Vallatöötajad peavad olema vallamajas füüsiliselt kohal, et pakkuda abi ka neile inimestele, kes pole digipädevad. Mitte keegi ei tohi jääda ilma talle ettenähtud toetusest või vajalikust abist üksnes arvuti kasutusoskuse puudumise tõttu.

CV

- Sünniaeg: 9. veebruar 2006
- President Kaljulaidi Fondi Demokraatia Akadeemia I lennu vilistlane
- Räpina valla noortevolikogu ja Räpina ÜG hoolekogu liige
- Tehnikamarket OÜ, juhiabi
- Pühendunud Räpina Ühisgümnaasiumi säilimise toetaja ja abiturient

105

Jane Raud

Õppe- ja kogukonnajuht,
Värskä Gümnaasium,
Setomaa Gümnaasium

Jane Raud: haridus ja kogukond on meie laste tuleviku vundament

Olen pärit Võhandu veerest Võõpsust ning pärast õpinguid kolisime perega Räpinasse, et olla oma juurtele lähemal. Soovisime kasvatada oma kolm last just siin – väikeses, rohelses ja turvalises kodulinna, kus on tugev kogukonnavaim. See otsus on mõjutanud minu edasist teekonda nii õpetaja, koolijuhi kui ka kogukonnaelu edendajana.

Olen lõpetanud Räpina Ühisgümnaasiumi. Mul on magistriraad haridusteaduses ning üle 20 aasta kogemust õpetajana töötades. Lisaks olen olnud kolm aastat koolijuht ning praegu tegutsen Setomaa Gümnaasiumis õppe- ja kogukonnajuhi. Minu igapäevatöö on seotud õpilaste, õpetajate, vanemate, ettevõtete ja omavalitsusega. Usun, et haridus saab olla tõeliselt kvaliteetne vaid

siis, kui seda toetab terve kogukond.

Hariduse kõrvalt olen tegutsenud ka teistes valdkondades. Õppisin loomaarsti abiks ning töötasin Räpina Loomemajas kunstiringide juhendajana, kus vedasin mitmeid kunstiprojekte. Need kogemused on mulle õpetanud, kui oluline on anda inimestele võimalus avastada ja arendada oma andeid – olgu need seotud loovuse, looduse või teadmistega.

Vabal ajal tegelen aiandusega. Oma kasvatatud köögiviljad ja lilled annavad rõõmu ning kinnitust, et hool ja järjepidevus viivad alati tulemuseni. Kultuurielus osalen setu rahvatantsurühma Poloda Piigad tegevuses, kus hoian elus meie traditsioone ja saame osa ühisest rõõmusest. Kunst ja käsitöö on samuti minu elu igapäevane osa.

Kandideerin Räpina vallavolikokku, sest tahan panustada hariduse ja kogukonna arengusse senisest veelgi enam. Minu eesmärgid on: tagada kvaliteetse gümnaasiumihariduse kättesaadavus igale noorele; tugevdada koostööd koolide, ettevõtete ja asutuste vahel; seista selle eest, et alushariduse ja huvikoolide õpetajate, treenerite ning tugispetsialistide töötasu alammäär oleks samal tasemel üldhariduskoolide õpetajatega.

Haridus ei tähenda minu jaoks ainult teadmiste edasiandmist, vaid ka väärtuste kujundamist, koostööoskuse ja eneseusu kasvatamist. Minu visioon on, et meie koolid oleksid kohad, kus õppimine pakub rõõmu ja kus iga laps tunneb end väärtustatuna. Usun, et tugev haridus loob tugeva kogukonna. Ja tugev kogukond on vundament, millele ehitada meie laste tulevik.

Siim Liiskmann: minu Räpina, minu lubadus

Olen sündinud ja kasvanud Räpina vallas, siin koolis käinud ning siit on alguse saanud minu tööelu. Täna olen üle terve Lõuna- ja Kagu-Eesti tegutsev ettevõtja ning ühe lapse isa, kelle jaoks pere ja kodukoht on kõige tähtsamad väärtused.

Pärast kooli lõpetamist seadsin end esimest korda üles kohalikel valimistel. Tookord ma volikokku ei pääsenud, kuid see kogemus õpetas mulle palju. Sain aru, et poliitikas ja kogukonna arendamises ei tule tulemused üleöö – need sünnivad järjepidevast tegutsemisest ja siirast tahtest midagi paremaks muuta. Just sellepärast kandideerin nüüd uuesti – tahan, et Räpina valla juhtimine oleks läbipaistvam, ausam ja inimestele lähemal.

Ettevõtjana tean hästi, kui tähtis on, et vallas oleks tugev ja toetav roll. Olen loonud ettevõtte Kullinokk OÜ, mis tegeleb san tehniliste töödega ning näen iga päev, kui oluline on järjepidevus ja vastutustunne. Väikese ettevõtte veda-

106

Siim Liiskmann

Kullinokk OÜ juhataja

mine pole lihtne – selleks on tarvis nii töötajad, leidlikkust kui ka julgust riskida. Kuid lisaks on vaja ka keskkonda, mis ei takista, vaid pigem toetab. Minu kindel soov on, et vallavalitsus kuulaks ettevõtjaid ja teeks nendega koostööd. Kui ettevõtlus on tugev, on ka kogukond tugev. Just ettevõtted loovad

töökohti, maksutulud ja annavad võimaluse, et meie pered saaksid siin elada ja areneda.

Olen alati hinnanud kogukonnatunnet ja koosolemise jõudu. See on põhjus, miks pean oluliseks ka ühiseid sündmusi, mis toovad inimesi kokku. Minu hobiks on saunauritused. Miks mitte tuua ka

Räpina kanti rohkem selliseid ettevõtmisi, mis ühendavad inimesi ja toovad rõõmu? Väikesed asjad loovad suure tunde, et elame paigas, kus hoolitakse ja kus on hea olla.

Üheks minu peamiseks valimis-lubaduseks on seista selle eest, et Räpina oleks koht, kus on tööd, ettevõtlust ja koostööd. Ettevõtjatel

CV

- Sündinud 12. mai 1994
- Õppinud Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis keskkonnatehnika lulksepaks
- Töökogemus san tehnikuna mitmes torufirmas, viimased viis aastat tegutsenud iseseisva ettevõtjana
- Pädev torustike ja küttesüsteemide paigalduses ning kliendisuhthuses
- Vabal ajal väärtustan aktiivset eluviisi ja saunakultuuri

peab olema tunne, et vald seisab nende selja taga. See ei ole ainult loosung, vaid minu isiklik veendumus. Meie vald saab areneda siis, kui inimesed tunnevad, et nad ei ole üks – olgu nad siis pereinimesed, noored alustajad või ettevõtjad, kes vastutavad töökohtade loomise eest.

Mina usun, et aus ja avatud juhtimine, kogukonna hoidmine ja ettevõtluse toetamine viivad Räpina valda edasi. See on tee, kus kõik saavad kaasa rääkida ja otsuseid ei tehta kinniste uste taga. Mina seisan selle eest, et meie vald liiguks edasi avatuse, aususe ja ühtehoidmise suunas.

Minu sõnum on lihtne: parem tulevik sünnib siis, kui tegutseme koos.

Karina Kolosova – toon otsustesse noore põlvkonna vaate

Olen 21-aastane Räpina valla noor, kes on kasvanud üles siinses kogukonnas ja saanud tiivad kodukoolist. Õppisin 12 aastat Räpina Ühisgümnaasiumis, mille lõpetasin kuldmedaliga. Kooliajal vedasin kolm aastat õpilasesindust, tantsisin rahvatantsu ja tegin kergete jõustikke. 2022. aastal tunnustati mind valla haridus- ja noorsootöö noore preemiaga.

Praegu õpin Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis kolmandal kursusel õeks. Õpin küll Tartus, ent süda on Räpinas. Armastan maaelu, pikki jalutuskäike ja jooksmist. Vaikus, mets ja järveäär on minu laadimispaigad. Pärast õpinguid tahan naasta koju, et anda oma panus kogukonna tervisesse ja heaolusse.

Kandideerin, et tuua otsustesse noore põlvkonna vaadet. Tervishoius tegutsedes näen, kui olulised on ennetus, vaimne heaolu ja ligipääs perearsti ja -õe tugiteenustele. Soovin, et Räpinas oleks turvaline ja liikumist toetav elukeskkond, noortel oleks võimalus veeta siin torealt vaba aega, paremad ühendused Räpina–Tartu vahel ning koostööpõhine koolielu, kus noorte ideed jõuavad pärisellu. Koos saame teha nii, et noor tahaks siia tulla, jääda ja perekonna luua. Räpina on minu kodu. Alati.

111

Karina Kolosova
AS Räpina Haigla
õendus- ja
hooldusosakond.
Abiõde

Anne Liiske: Räpina valla heaolu on mulle tähtis

Räpina on minu jaoks armas kodukoht. Olen siin sündinud ja kasvanud. Soovin, et nii inimesed kui ka loomad oleksid Räpinas õnnelikud.

Minu kaks vanemat poega on praegu leidnud endale töö- ja elukoha koduvallast kaugemal. Loodan, et noored tahavad ja saavad pärast õpinguid ja maailma nägemist koju tagasi tulla ning soetada endale elukoha seal, kus nad kasvavad.

Selleks on vaja luua juurde töökohti, teha koostööd ettevõtete ja kogukonna vahel. Arendame turismi, loome noortele paremaid vaba aja veetmise võimalused. Looma valgustatud suusaraja, täiendame jõusaali.

Sotsiaaldemokraadid soovivad, et gümnaasiumiharidus Räpinas säiliks. Kui kool suletakse, kannatab kogu piirkond. Väheneb hariduse kättesaadavus, noored pered kolivad mujale. Meil on puhas loodus, palju vaatamisväärsusi. Olen Meenikunno looduskaitseala kuivendus-kraavide sulgemise vastu.

Minu jaoks on oluline teema loomade heaolu. Kahjuks on meil ikka veel palju koduta kasside kolooniaid. Oma igapäevatoos loomakliinikus tuleb sageli tegeleda päästetud ja hüljatud loomadega. Õnneks on meil hea koostöö nii Eesti Loomakaitse Seltsi kui ka Loomapääste grupiga.

Riik soovib alates 1. juunist 2027 muuta koerte, kasside ja valgetuhkrute registreerimise ning kiibistamise kohustuslikuks. Ka

116

Anne Liiske
Loomaarst,
OÜ Sodalis

mina toetan igati loomade kiibistamist. Rõõmustan, kui leitud loom võetakse enda hoole alla ega saadeta varjupaika.

Kindlasti on vaja üle vaadata valla busside sõidugraafikud või panna hommikuti ja tiptundidel

liinidele suuremad bussid. Sageli näen, kuidas bussis on vaid mõni inimene. Samas räägivad lapsed, et koolibussis on nii kooli sõites kui ka sealt tulles liiga palju rahvast.

Tahan, et Räpina vallas oleks kõigil hea ja turvaline elada.

Räpina valla KOV 2025 lubadused

Aus ja kaasav juhtimine – läbipaistev ja inimeste poolel olev vald

- 1 Räpina vald vajab juhtimist, mis on aus, selge ja inimeste poolel. Me ei lepi tagatubade kokkulepete ega „omade“ eelistamisega. Toome vallajuhtimise tagasi inimeste juurde.

Hooliv kogukond – iga inimene on oluline

- 2 Räpina peab olema koht, kus igas vanuses inimestel on hea elada. Hoolime peredest, eakatest ja noortest.

Elav ja ettevõtlik Räpina

- 3 Räpina peab olema koht, kus on tööd, ettevõtlust ja koostööd. Ettevõtjatel peab olema tunne, et vald seisab nende selja taga.

Kaasaegne ja korras elukeskkond – avalik ruum kõigile

- 4 Räpina avalik ruum peab olema ilus, funktsionaalne ja inimesekeskne.

Liikumine ja sport – terve kogukond liigub

- 5 Liikumine peab olema lihtne ja võimalus sportimiseks kättesaadav kõigile, igas vanuses.

Turvaline Räpina – valmis igaks olukorraks

- 6 Iga inimene peab tundma end turvaliselt nii igapäevaelus kui ka ootamatutes olukordades. Räpina peab olema koht, kus inimesed tahavad elada, töötada ja perekonda luua. Sotsiaaldemokraadid tahavad valda, mis on õiglane, hooliv ja koostöine. Teeme selle koos teiega teoks!

Vaata põhjalikumalt: sotsid.ee/rapina

Sinu kandidaadid

Diana Salf

EMÜ lektor,
ettevõtja

Kaido Palu

Ettevõtluse suunajuht,
SA Võrumaa Arenduskeskus

Virge Mastik

Kodune

Daniil Johanson

Juhiabi, Tehnikamarket

Jane Raud

Õppe- ja kogukonnajuht,
Väraska Gümnaasium,
Setomaa Gümnaasium

Siim Liiskmann

Kullinokk OÜ juhataja

Maarika Loodus

Juhataja,
Ristipalo pansionaat

Tiit Mähar

Talupidaja,
Jõevara Saamuli talu FIE

Deivi Org

Kunstnik

Andres Põllu

pensionär

Karina Kolosova

AS Räpina Haigla õendus-
ja hooldusosakond.
Abiõde.

Sten Ea

Kaupluse töötaja,
Maxima Eesti OÜ

Zinaida Ilves

Abikokk,
Ristipalo pansionaat

Ero Palu

pensionär

Endel Metsaluik

FIE. Endelmetsaluik
Kaldapera talu

Anne Liiske

Loomaarst,
OÜ Sodalis

Kaido Palu: Rápina probleemiks on elanike arvu vähenemine

See ei ole pelgalt Rápina valla väljakutse ja ei ole vaid statistiline näitaja. See tähendab hääbu- vaid külasid, tühje kooli- ja rahvamaju, suletud bussiliine ja vähenenud või kaugenenud muid avalikke teenuseid.

Inimesed lahkuvad mitte sellepärast, et nad ei hooliks kodukohast, vaid seetõttu, et puuduvad võimalused – meelepärane töö, palk, elamispiind, haridus, kultuur. See on omamoodi lumepalliefekt, kus veerev pall võtab külge üha rohkem lund ehk valukohti.

Meil on kolm valikut – kas võidelda, leppida või põgeneda. Valime võitluse – aktiivse tegutsemise, et peatada negatiivsed trendid ja kujundada tulevik, kus Rápina vald on elujõuline, ettevõtlik ja kodune.

Võitlus ei tähenda vastandumist, vaid sihikindlat tegutsemist. Samas tuleb ka leppida teatud muutustega. Leppimine ei tähenda käega löömist, vaid kiiret kohanemist ja uute võimaluste loomist.

Rápina vallas on olemas tugevad alustalad – lasteaiad, koolid ja noortekeskused, aianduskool, looduslähedane

elukeskkond, aktiivsed kogukonnad ja asjalikud ettevõtjad. Kuid alustalad tuleb hoida korras ja elujõulistena. Teha koostööd, otsida võimalusi ja sünergia.

Tihti kuuleme, et valla ja aianduskooli vahel on väga head suhted, kuid samas ka etteheiteid, et Aianduskooli pole Rápina valla heakorra poolelt tajuda. Kas sisulised koostööd tehakse? Üheksa aastat tagasi suutis vald ja Aianduskool koostöös teha väga praktilist. Paberivabriku tammil vajunud sillutise korrastasid maastikuehituse õpilased koolitundide raames. Ausamba Pargi istutusala ja lillekastid istutati aianduse õpilaste poolt koolipraktika raames. Sellele eelnes partnerite sisuline koostöö, kavandamine ja kokkuleppimine, et tegevus sobituks õppetööga õigele ajale.

Ettevõtlus ei ole ainult töökohade looja, see on ka kogukonna siduja ja uuenduste tooja. Paljud valla ettevõtjad on tõelised kogukonna toetajad ja ka eestvedajad. Väikeses kohas tegutsedes teatakse ja ka toetatakse üksteist.

Rápina vald on üks väheseid omavalitsusi, kel on ettevõtluse toetamiseks loodud kaks sihtasutust – üks korraldab Loomemaja ning Koiva maja, teine sadamate teenuseid ja tegevusi. Ettevõtluskeskkonna arendamiseks on seda kaudu tugev vundament, kuid ettevõtlusteenused vajavad selgemat eesmärgistamist ning maakonna arenduskeskuse ning partnervõrgustiku koostöö tõhustamist.

Omavalitsuse poolelt tuleb ellu kutsuda regulaarsed ettevõtjatega kokkusaamised, et võimalikult parimal viisil ettevõtjate ja omavalitsuse püüdluseid toetada. Olgu tegevuseks näiteks praktikantide meelitamise kaudu uute elanike meelitamine piirkonda või meie koolides õpilastefirmade mentordamine ettevõtjate poolt.

Rápina valla juhtimine ei tohi toimuda vormis, kus erinevad poliitilised jõud lihtsalt vastanduvad. Vastupidi – see peab olema platvorm koostööks, kus erinevad vaated aitavad leida paremaid lahendusi. Olgu meil erinevad maailmavaated – kui eesmärk on valla heaolu, leiame alati ühise keele. Volikogu peab keskendumise küsimustele – kuidas tagada valla konkurentsivõime, kuidas hoida noori, kuidas toetada ettevõtlust.

109
Deivi Org
Kunstnik

Deivi Org: maaelu on jõud ja rõõm, mida tuleb hoida

Istun langenud kasel. Korv kolletab kukeseentest. Seenal käies valdab mind alati tohutu tänutunne selle maa, looduse, helduse suhtes, mis meie elus valitseb.

17 aastat viibisin Eestist eemal. Ometi oli igatsus oma looduse järele nii suur, et 2004. aastal ostsingi Rápina külje alla talu. 2017. aastal kolisin tagasi Eestisse. Sellest ajast saadik olen ehitanud oma talu galereid, kuid mu osaks on ka vilets tee, kaugenemine riigi huviorbiidist, üksiolekutunne. Mu ümber on mõnus rahvas, kuid ma näen, et levib närvilisus, mis ei tulene vaid sõjast. Inimesi poleks nagu vaja. Me oleme progressil jalus oma kodude ja vajadustega, laste ja kõrgelt maksustatud autoromudega. Aga tegelikult on maainimene tugev, rõõmus, hea ja oskab igasuguseid asju. Asju, mis on ka kogukonnas olulised. Meil on andekaid lapsi, kauneid paiku, häid ettevõtteid. Kõik, mis on hea ja toimib, peab säilima, mitte jääma jalgu millelegi uuele ja suurele. Las jääb loodust alles ka korilastele, metsaelukatele ja rändajatele. Palgikuhjad ja turbaväljad on kaudid vaid üksikutele.

CV

- Deivi Org Kunstnikunimega Monica del Norte
- 55-aastane
- Kunstnik, ema, vanaema
- Kogemusnõustaja, kristlane, keskkonnakaitsja
- Õppinud Vana-Võidu tehnikumis, Tartu Kunstikoolis, lisaks mitu kursust loodusturismi alal
- Oskan inglise ja hispaania keelt, taastan mullaelustikku ja ehitän üles põlistalu metsa ja raba vahel.

Unistan sellest, et vald annaks kaugemal õppijatele minimaja, mille saab kooli lähedusse paigutada, pärast aga endale, kui noor tahab tagasi tulla. Ka sellest, et noorele perel antaks elu alustamiseks krunt, kuhu ehitada kodu. Vallal peaks olema võimu soodustada noortel talunikel saada maid, millega oma talu püsti ajada.

Paljut pole võimalik kohapeal korraldada. Minu jaoks on loomulik keskviimule meie valla elanike mured teada anda ja nende lahendamist eeldada. Meie toimetulek siin kagus on tegelik, pidev ja kindel piirikaitse. Ametnik on rahva teener, poliitik on rahva teener. Meie kõigi eluterve suhtlemise alus on õiglus ja lugupidamine.

102

Kaido Palu
Ettevõtluse
suunajuht,
SA Võrumaa
Arenduskeskus

CV

- Sünniaeg: 7. jaanuar 1970
- Sündinud ja kasvanud Kehras
- Lõpetanud matemaatikateaduskonna Tartu Ülikoolis
- Töötanud õpetajana Rápina Ühisgümnaasiumis, direktorina Põlva Ühisgümnaasiumis, infoühiskonna arendusjuhina ja haridusspetsialistina Põlva Maavalitsuses.
- Olin Tiigrihüppe ja Vaata Maailma programmis aktiivne koolitaja
- Töötan Sihtasutus Võrumaa Arenduskeskuses ettevõtlussuuna juhina
- 1999-2002 Rápina Linnavolikogu liige, 2005-2016 ja 2017-2021 Rápina Vallavolikogu liige. Olnud volikogus erinevate komisjonide esimees, volikogu aseesimees ja volikogu esimees
- 2016-2017 Rápina vallavanem
- Abielus, kaks last. Lions Põlva Klubi liige, Rápina Kammerkoori tenor

Virge Mastik: Räpina vajab ausat ja õiglast juhtimist

Olen üle 45 aasta elanud Räpinas ja pean seda oma koduks. Kandideerin kohaliku omavalitsuse valimistel sellepärast, et hoolin meie vallas elavatest inimestest. Kolmel korral on mind usaldatud ja valitud Räpina vallavolikogu liikmeks. Leian, et aastatega volikogus tehtud töö käigus omandatud kogemusi, otsusekindlust ning julgust saan ka edaspidi kogukonna heaks kasutada.

Mitte alati pole ma olnud volikogu laua ääres sõnakuulekas käetõstja ja vallavalitsejaid kiitev hääl. Olen alati püüdnud oma seisukohti kaitsta. Ma ei salli lausvaletamist, ametkondlikku pugemist ja teistmõtlejate alavääristamist. Meie valla tõusud ja mõõnad ei ole mind sugugi külmaks jätnud. Viimastel aastatel on meie vallas kahjuks nii mitmeski valdkonnas toimunud taandareng. Mind motiveerib

kandideerima võimalus julgelt kaasa rääkida ja anda oma panus meie inimeste tegelike probleemide lahendamisele.

2021. aasta KOV valimiste Räpina Reformierakonna nimekirja üks valimislubadustest oli, et siht on alusharidusasutuste ja huvikoolide õpetajate, treenerite ning tugispetsialistide töötasu alammäärat tõstmine üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärani. See jäigi üksnes lubaduseks! Otsustasin selle karjuva ebaõigluse teema võtta enda südameasjaks. On

üldteada ja seda eriti just viimastel aastatel, et meie Räpina muusikakoolis õppivad ja siit võrsunud tublid pillimängijad ja laululapsed on vallale toonud kuulsust nii siinkui ka sealpool Eesti piire. Aktiivselt osaletakse kõikvõimalikel konkurssidel, tulles tagasi ikka auhinnaliste kohtadega. Aga vaatamata oma töö tulemuslikkusele, kvaliteedile ja tublidusele, peavad Räpina muusikakooli õpetajad aastaid taluma alandavat töötasude ebavõrdsust.

Muusikakooli õpetajad ja ka Räpina spordikooli treenerid saavad ainult 75% üldhariduskooli õpetaja töötasust. Palganumbris tähendab see enam kui 300 eurot ühes kuus vähem. Ümberkaudsed vallad on juba aastaid tagasi lõpetanud oma õpetajate sellise ebavõrdse kohtlemise ning ühtlustanud lasteaija- ja huvikoolide õpetajate palgad üldhariduskooli õpetajate palkadega. Siinkohal tahan kiita oma inimes-

CV

- Sünniaeg: 19. veebruar 1961
- Üles kasvanud Otepääl
- Õppinud Otepääl Keskkoolis ja Räpina Sovhoostehnikumis
- Abielus. Kahe lapse ema ja kolmekordne vanaema
- Räpina Muinsuskaitse Seltsi asutajaliige ja varasem juhatuse liige
- Räpina vallavolikogu liige kolmes koosseisus
- MTÜ Räpina Aianduskooli Vilistlaskogu asutajaliige, esimees aastatel 2012-2018, praegune juhatuse liige ja auliige aastast 2016
- Hobideks on koduloo uurimine, ajalugu ja lugemine

test hoolivat naabrit, Setomaa vallavalitsust ja sealset vallavolikogu, kes tegid sellise otsuse juba 2019. aastal! Meie vallavalitsus aga süüdistab tänaseni selles ebavõrdsuses ainult riiki.

Raske on siinkohal rahvale selgitada, et ainuüksi hooldereformi elluviimisega sõdisime vallavalitsusega kaks aastat, raamatukogutöötajate palku samuti ei tõstetud, kultuuri- ja raamatukogude reform on kaasa toonud ainult segadust ja kaost. Paljud haritud ja väärikad Räpina inimesed on kõrvale tõrjutud ja oma senistest töökohtadest ilma jäänud. Nähes, kuidas meie valda praegu juhitakse, julgen kindlalt väita, et kõike saab teha oluliselt paremini, tõhusamalt, läbipaistvalt ja inimlikumalt. Räpina vallast peab saama kaasaegse, ausa ja väärika juhtimiskultuuriga kõikide vallaelanike heaolu heaks suunatud omavalitsus!

Andres Põllu: vald peab olema abivajaja kõrval, mitte vastas

Olen põline räpinlane, siin sündinud ja kasvanud ning tean, et kodu ei teki iseenesest – seda tuleb ühiselt hoida. Minu elukutse on seotud metsandusega, töötasin selles valdkonnas 29 aastat. Täna olen „töötav pensionär“ haridusasutuses, kus iga päev tuleb meelde, kui tähtis on noorte jaoks turvaline ja toetav keskkond.

Panustan kogukonna turvalisusesse ka vabatahtlikuna: olen kaitseleitlane ja abipolitseinik. Tean, et tugev vallaolu tähendab nii valmisolekut kriisideks kui ka igapäevast hoolt: naabri märkamist, laste turvalisust, ühiseid kokkuleppeid. Minu hobid on jahindus ja rahvatants – need hoiavad mind looduse ja rahvakultuuri lähedal ning annavad energiat tegutsemiseks.

Soovin, et Räpinasse tuleks ja jääks noori peresid. Selleks peavad olema olemas lasteaiakohad, tugevad koolid ning vallas elavatel inimestel võimalus teha erinevaid asju. Tarvis on spordi-, loov- ja noortekeskuste tihedamat koostööd, turvalisi kergliiklusteid ning paremaid ühistranspordidühen-dusi. Hea kodukoht tähendab ka

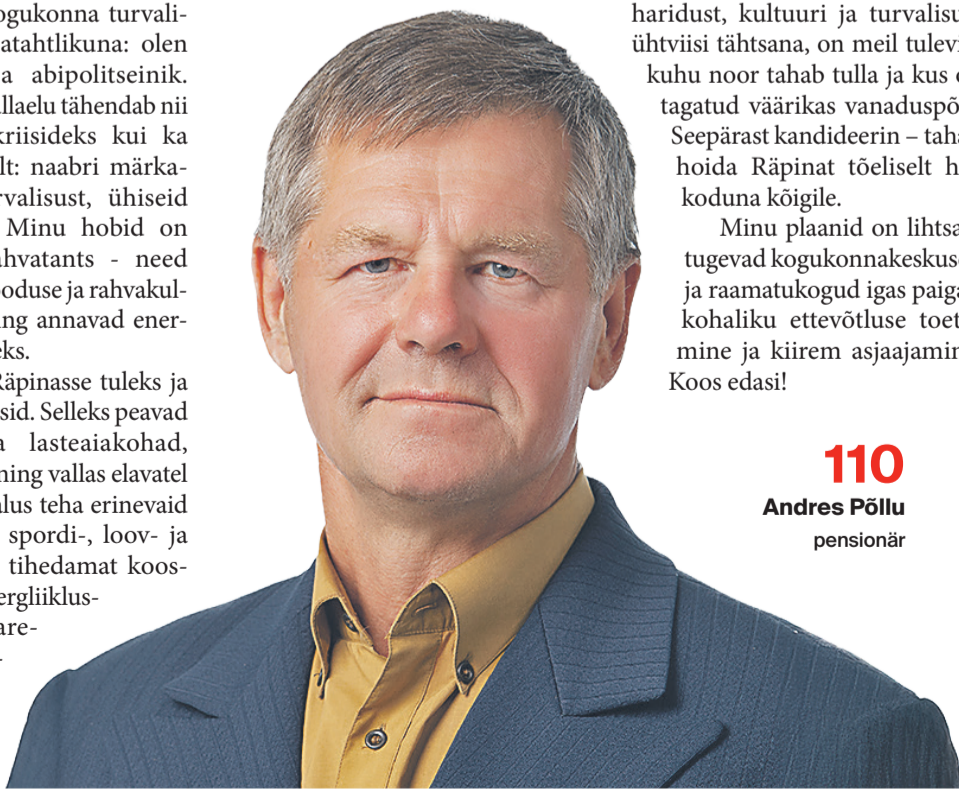
nüüdisaegseid teenuseid: toimivat perearstiabi, kättesaadavat koduõendust ja kiiret sotsiaalset tuge.

Seisan eakate väärika toimetuleku eest. Vajame paindlikku hooldusvõrgustikku, mis toetab nii kodu elamist kui ka kvaliteetset kohta hooldekodus. Hooldusteenus ei tohi käia peredele üle jõu – vald peab olema abivajaja kõrval, mitte vastas.

Turvaline, haritud ja hoitud Räpina – hea kodu igale põlvkonnale.

Räpina tugevus on meie inimesed: töökad, looduslähedased, ühtehoidvad. Kui hoiame haridust, kultuuri ja turvalisust ühtviisi tähtsana, on meil tulevik, kuhu noor tahab tulla ja kus on tagatud väärikas vanaduspõlv. Seepärast kandideerin – tahan hoida Räpinat tõeliselt hea koduna kõigile.

Minu plaanid on lihtsad: tugevad kogukonnakeskused ja raamatukogud igas paigas, kohaliku ettevõtluse toetamine ja kiirem asjaajamine. Koos edasi!

110

Andres Põllu
pensionär

108

Tiit Mähar
Talupidaja

Tiit Mähar: turvaline kogukond on meie ühine asi

Olen Veriora kandi kaua-aegne talupidaja, abikaasa ja kolme poja isa. Vaba hetkel püüan kala või panustan abipolitseinikuna – turvaline kogukond on meie ühine asi. Pean oluliseks põllumajandust ja küla-

elu. Tahan, et Räpina vallas oleks taludele aus tugi, küldes toimivat taristu ja noortel peredel põhjus siia jääda.

Seisan teede, tugeva hariduse ja kiire interneti eest. Teeme need asjad koos korda!

